

บทที่สิบหก: อุปมาและแรงบันดาลใจ (PARABLES AND INSPIRATION)

นอกเหนือจากคำสอนของพระพุทธเจ้าตามทีบันทึกไว้ในพระไตรปิฎก (Tripitaka) ซึ่งเก็บรักษาพระสูตรคำบรรยายไว้ เรื่องเล่าและอุปมามากมายเกี่ยวกับพระปัญญาอันเป็นแรงบันดาลใจของพระพุทธเจ้าและความเมตตาอันหาขอบเขตมิได้ในการปฏิบัติต่อพระภิกษุและฆราวาสในชีวิตประจำวันของพระองค์ ก็ได้ถูกบันทึกไว้ในอรรถกถา (Commentaries) ดังต่อไปนี้:

คำแนะนำสำหรับพระราหุล (ADVICE FOR RAHULA)

หลังจากที่พระราหุลได้รับการอุปสมบทแล้ว พระพุทธเจ้าจะทรงแสดงธรรมเป็นการส่วนตัวแก่ท่าน ในการแสดงธรรมครั้งหนึ่ง พระพุทธเจ้าได้ประทานคำแนะนำนี้แก่พระองค์: จงฝึกความเมตตา, ราหุล, เพื่อความเป็นศัตรูทั้งหมดจะได้ถูกละทิ้งไป จงฝึกความกรุณา เพื่อความแค้นเคืองทั้งหมดจะได้ถูกละทิ้งไป จงฝึกความมูทิตา เพื่อความชิงทั้งหมดจะได้ถูกละทิ้งไป จงฝึกอุเบกขา เพื่อความรังเกียจทั้งหมดจะได้ถูกละทิ้งไป จงเจริญสติในสิ่งไม่งาม เพื่อความกำหนดจะได้ถูกละทิ้งไป และ จงเจริญสติในสิ่งที่ไม่เที่ยง เพื่อความถือตัวถือตนจะได้ถูกละทิ้งไป

อุปมาเรื่องเมล็ดมัสตาร์ด (PARABLE OF THE MUSTARD SEEDS)

เมื่อบุตรคนแรกของนางกิสสะโกตมี (Kissa Gotami) เสียชีวิตตั้งแต่อายุยังน้อย มารดาที่ยังสาวก็โศกเศร้าเสียใจมากจนนางเดินไปรอบ ๆ...

อุปมาและแรงบันดาลใจ (PARABLES AND INSPIRATION)

...อุ้มร่างลูกไว้ในอ้อมแขน และขอให้ผู้คนหา "ยา" เพื่อฟื้นคืนชีวิตให้แก่ลูก ชายฉลาดคนหนึ่งสงสารนางโคตมี และส่งนางไปเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้า

พระพุทธเจ้าตรัสกับนางว่า นางทำถูกต้องแล้วที่มาหาพระองค์เพื่อขอ "ยา" และนางควรไปเดินไปทั่วทั้งเมือง และนำเมล็ดมัสตาร์ดกลับมา แปดหรือเก้าเมล็ด จากบ้านที่ไม่เคยมีใครตาย นางเดินไปเคาะประตูบ้านทีละหลัง แต่ไม่สามารถหาบ้านที่ความตายไม่เคยมาเยือนได้เลย

เมื่อนางกลับมาเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้าพร้อมกับเมล็ดมัสตาร์ด พระองค์ตรัสถามว่านางได้เรียนรู้บทเรียนที่พระองค์สอนแล้วหรือไม่ นางตอบว่าได้เรียนรู้แล้วว่า "ความตายเป็นกฎทั่วไปของมนุษย์ทุกคน" นางกล่าวว่าตอนนี้จะจัดพิธีฌาปนกิจให้ลูกชาย และปรารถนาที่จะศึกษาเรื่องพระธรรมให้มากขึ้น พระพุทธเจ้าจึงทรงรับนางไว้ให้บวช

อุปมาเรื่องชาวนา (THE PARABLE OF THE SOWER)

วันหนึ่ง ขณะที่พระพุทธเจ้ากำลังทรงบิณฑบาต ถือบาตรไว้ในพระหัตถ์ พระองค์เสด็จผ่านที่ดินของพราหมณ์ผู้มั่งคั่งคนหนึ่ง ซึ่งปฏิเสธที่จะใส่บาตร โดยกล่าวว่า "ข้าพเจ้าไถนาและหว่านเมล็ดพืชเพื่อให้มีอาหารกิน หากท่านต้องการมีอาหารกิน ท่านก็ควรทำเช่นเดียวกัน"

พระพุทธเจ้าตรัสตอบอย่างอ่อนโยนว่า "อาตมาก็ไถนาและหว่านเมล็ดพืชเช่นกัน จึงมีอาหารกิน"

พราหมณ์ส่ายศีรษะและถามว่า "โคของท่านอยู่ที่ไหน? เมล็ดพืชอยู่ที่ไหน? คันไถอยู่ที่ไหน?"

พระพุทธเจ้าตรัสตอบว่า: "เมล็ดพืชที่อาตมาหว่านคือ ศรัทธา (faith) และการทำงานที่ดีคือสิ่งที่บำรุงเลี้ยงเมล็ดนั้น คันไถคือปัญญา (wisdom) และความถ่อมตน ส่วนจิตใจของอาตมาคือ สายบังเหียน ที่นำทาง อาตมาจับ ด้ามไถแห่งพระธรรม อาตมาใช้ความมุ่งมั่น เป็นปฏัก และโคที่อาตมาเทียมคือ ความเพียร (diligence) ด้วยเหตุนี้ อาตมาจึงไถนา"

พระพุทธเจ้า (THE BUDDHA)

...เพื่อทำลายวัชพืชแห่งความหลงผิด ผลเก็บเกี่ยวคือ นิพพาน (nirvana) ซึ่งความโศกเศร้าทั้งปวงจะสิ้นสุดลง

พราหมณ์รู้สึกประทับใจมากจนเขาขอคำแนะนำเพิ่มเติม และได้รับการยอมรับให้เป็นศิษย์

ชายผู้หิวโหย (THE HUNGRY MAN)

ในทางปฏิบัติของพระพุทธเจ้า เมื่อพระองค์ได้รับเชิญไปที่บ้านของฆราวาสเพื่อรับอาหารมื้อก่อนเที่ยง (pre-noon meal) พระองค์จะทรงแสดงธรรมหลังเสร็จสิ้นการถวายอาหาร (ธรรมเนียมนี้ยังคงปฏิบัติโดยพระสงฆ์มาจนถึงทุกวันนี้) วันหนึ่งที่เมืองอาฬวี (Alavi) ชาวนาคนหนึ่งซึ่งตั้งใจจะ

ไปถวายความเคารพต่อพระพุทธเจ้าและเข้าร่วมการแสดงธรรมหลังอาหารของพระองค์ จำเป็นต้องออกตามหาโคที่พลัดหลงไปก่อนหน้านี้หนึ่งวัน เขาใช้เวลาตลอดทั้งวันในการตามหา โคจนพบ และรีบเดินทางไปเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้าด้วยความหวังว่าพระองค์อาจจะยังคงประทับอยู่ที่นั่น

สิ่งที่น่าประหลาดใจคือ พระพุทธเจ้ายังคงประทับอยู่และรอคอยเขา สิ่งที่น่าประหลาดใจยิ่งกว่านั้นคือ พระพุทธเจ้าทรงขอให้มีการถวายอาหารแก่ชาวนาผู้หิวโหยคนนี้ก่อนที่จะทรงแสดงธรรม พระภิกษุบางรูปที่ติดตามพระพุทธเจ้าไปสงสัยว่าเหตุใดพระองค์จึงทำเช่นนั้น และพระพุทธเจ้าตรัสกับพวกเขาว่า "ไม่มีความทุกข์ใดเทียบเท่าความหิวโหย หากชาวนาผู้นั้นไม่ได้รับการให้อาหาร เขาก็จะไม่สามารถเข้าใจและได้รับประโยชน์จากการแสดงธรรมได้เลย (เป็นที่กล่าวกันว่า พระพุทธเจ้าผู้ทรงรู้แจ้งทุกสิ่งทุกอย่าง "ทรงเฝ้าดูโลก" ในทุกเช้า และในเช้าวันนั้น ทรง "เฝ้าดู" ว่าชาวนาจากเมืองอาฬวีผู้นี้พร้อมที่จะเดินตามหนทางแล้ว)

ชาวนาได้ฟังการแสดงธรรมเกี่ยวกับ อริยสัจสี่ (Four Noble Truths) อย่างตั้งใจ—และตัดสินใจที่จะเป็นศิษย์, ขออุปสมบท, และเดินตามหนทาง

อุปมาและแรงบันดาลใจ (PARABLES AND INSPIRATION)

...อุ้มร่างลูกไว้ในอ้อมแขน และขอให้ผู้คนหา "ยา" เพื่อฟื้นคืนชีวิตให้แก่ลูก ชายฉลาดคนหนึ่ง สงสารนางโคตมี และส่งนางไปเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้า

พระพุทธเจ้าตรัสกับนางว่า นางทำถูกต้องแล้วที่มาหาพระองค์เพื่อขอ "ยา" และนางควรไปเดินไปทั่วทั้งเมือง และนำเมล็ดมัสตาร์ดกลับมา แปะหรือก้ำเมล็ด จากบ้านที่ไม่เคยมีใครตาย นางเดินไปเคาะประตูบ้านทีละหลัง แต่ไม่สามารถหาบ้านที่ความตายไม่เคยมาเยือนได้เลย

เมื่อนางกลับมาเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้าพร้อมกับเมล็ดมัสตาร์ด พระองค์ตรัสถามว่านางได้เรียนรู้ บทเรียนที่พระองค์สอนแล้วหรือไม่ นางตอบว่าได้เรียนรู้แล้วว่า "ความตายเป็นกฎทั่วไปของมนุษย์ทุกคน" นางกล่าวว่าตอนนี้จะจัดพิธีฌาปนกิจให้ลูกชาย และปรารถนาที่จะศึกษาเรื่องพระธรรมให้มากขึ้น พระพุทธเจ้าจึงทรงรับนางไว้ให้บวช

อุปมาเรื่องชาวนา (THE PARABLE OF THE SOWER)

วันหนึ่ง ขณะที่พระพุทธเจ้ากำลังทรงบิณฑบาต ถือบาตรไว้ในพระหัตถ์ พระองค์เสด็จผ่านที่ดินของพราหมณ์ผู้มั่งคั่งคนหนึ่ง ซึ่งปฏิเสธที่จะใส่บาตร โดยกล่าวว่า "ข้าพเจ้าไถนาและหว่านเมล็ดพืชเพื่อให้มีอาหารกิน หากท่านต้องการมีอาหารกิน ท่านก็ควรทำเช่นเดียวกัน"

พระพุทธเจ้าตรัสตอบอย่างอ่อนโยนว่า "อาตมาก็ไถนาและหว่านเมล็ดพืชเช่นกัน จึงมีอาหารกิน"

พราหมณ์ส่ายศีรษะและถามว่า "โคของท่านอยู่ที่ไหน? เมล็ดพืชอยู่ที่ไหน? คันไถอยู่ที่ไหน?"

พระพุทธเจ้าตรัสตอบว่า: "เมล็ดพืชที่อาตมาหว่านคือ ศรัทธา (faith) และการงานที่ดีคือสิ่งที่บำรุงเลี้ยงเมล็ดนั้น คันไถคือปัญญา (wisdom) และความถ่อมตน ส่วนจิตใจของอาตมาคือ สายบังเหียน ที่นำทาง อาตมาจับ ด้ามไถแห่งพระธรรม อาตมาใช้ความมุ่งมั่น เป็นปฏิภาณ และโคที่อาตมาเทียมคือ ความเพียร (diligence) ด้วยเหตุนี้ อาตมาจึงไถนา"

พระพุทธเจ้า (THE BUDDHA)

...เพื่อทำลายวัชพืชแห่งความหลงผิด ผลเก็บเกี่ยวคือ นิพพาน (nirvana) ซึ่งความโศกเศร้าทั้งปวงจะสิ้นสุดลง

พราหมณ์รู้สึกประทับใจมากจนเขาขอคำแนะนำเพิ่มเติม และได้รับการยอมรับให้เป็นศิษย์

ชายผู้หิวโหย (THE HUNGRY MAN)

ในทางปฏิบัติของพระพุทธเจ้า เมื่อพระองค์ได้รับเชิญไปที่บ้านของฆราวาสเพื่อรับอาหารมื้อก่อนเที่ยง (pre-noon meal) พระองค์จะทรงแสดงธรรมหลังเสร็จสิ้นการถวายอาหาร (ธรรมเนียมนี้ยังคงปฏิบัติโดยพระสงฆ์มาจนถึงทุกวันนี้) วันหนึ่งที่เมืองอาฬวี (Alavi) ชาวนาคนหนึ่งซึ่งตั้งใจจะไปถวายความเคารพต่อพระพุทธเจ้าและเข้าร่วมการแสดงธรรมหลังอาหารของพระองค์ จำเป็นต้องออกตามหาโคที่พลัดหลงไปก่อนหน้านั้นหนึ่งวัน เขาใช้เวลาตลอดทั้งวันในการตามหาโคจนพบ และรีบเดินทางไปเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้าด้วยความหวังว่าพระองค์อาจจะยังคงประทับอยู่ที่นั่น

สิ่งที่น่าประหลาดใจคือ พระพุทธเจ้ายังคงประทับอยู่และรอคอยเขา สิ่งที่น่าประหลาดใจยิ่งกว่านั้นคือ พระพุทธเจ้าทรงขอให้มีการถวายอาหารแก่ชาวนาผู้หิวโหยคนนี้ก่อนที่จะทรงแสดงธรรม พระภิกษุบางรูปที่ติดตามพระพุทธเจ้าไปสงสัยว่าเหตุใดพระองค์จึงทำเช่นนั้น และพระพุทธเจ้าตรัสกับพวกเขาว่า "ไม่มีความทุกข์ใดเทียบเท่าความหิวโหย หากชาวนาผู้นั้นไม่ได้รับการให้อาหาร เขาก็จะไม่สามารถเข้าใจและได้รับประโยชน์จากการแสดงธรรมได้เลย (เป็นที่กล่าวกันว่า พระพุทธเจ้าผู้ทรงรู้แจ้งทุกสิ่งทุกอย่าง "ทรงเฝ้าดูโลก" ในทุกเช้า และในเช้าวันนั้น ทรง "เฝ้าดู" ว่าชาวนาจากเมืองอาฬวีผู้นี้พร้อมที่จะเดินตามหนทางแล้ว)

ชาวนาได้ฟังการแสดงธรรมเกี่ยวกับ อริยสัจสี่ (Four Noble Truths) อย่างตั้งใจ—และตัดสินใจที่จะเป็นศิษย์, ขออุปสมบท, และเดินตามหนทาง

อุปมาและแรงบันดาลใจ (PARABLES AND INSPIRATION)

พราหมณ์ผู้ด่าทอ (THE ABUSIVE BRAHMIN)

มีอยู่ครั้งหนึ่ง พราหมณ์คนหนึ่งจากตระกูลภารทวาช (Bharadvaja) ได้เข้ามาแสดงอาการโกรธและด่าทอต่อพระพุทธเจ้า ผู้ที่อยู่ในเหตุการณ์ต่างตกใจ แต่พระพุทธเจ้ากลับทรงสงบเงียบ พระองค์ตรัสถามพราหมณ์อย่างใจเย็นว่า บางครั้งเขาเคยมีแขกมาเยี่ยมบ้านหรือไม่ พราหมณ์ตอบอย่างห้วน ๆ ว่า "ใช่" พระพุทธเจ้าจึงตรัสถามต่อว่า "ท่านได้ต้อนรับและถวายอาหารแก่แขกของท่านหรือไม่?" พราหมณ์ตอบอย่างห้วน ๆ อีกครั้งว่า "ใช่" พระพุทธเจ้าตรัสถามต่อไปว่า "แล้วถ้าแขกของท่านไม่ยอมรับการต้อนรับและอาหารของท่าน มันจะเกิดอะไรขึ้น?" พราหมณ์ตอบว่า "แน่นอนว่ามันก็จะเหลืออยู่กับข้าพเจ้า"

"เช่นกัน" พระพุทธเจ้าตรัส "ด้วยความโกรธ, การด่าทอ, และการล่วงเกินของท่าน... เราไม่รับสิ่งเหล่านี้จากท่าน และดังนั้นมันจึงเหลืออยู่กับท่าน... เพียงอยู่กับท่านเท่านั้น"

พราหมณ์ตกตะลึงจนต้องขอภัย และขอบวชเป็นศิษย์ในพระพุทธศาสนา ภายหลังเขาก็บรรลุการรู้แจ้ง

พระภิกษุอาพาธ (THE DISEASED MONK)

วันหนึ่ง ขณะที่พระพุทธเจ้าเสด็จเยี่ยมอารามพร้อมกับพระอานนท์ พระองค์ทรงพบพระภิกษุรูปหนึ่งนามว่า ทิสสะ (Tissa) นอนอยู่ในกุฏิ ผิวหนังปกคลุมไปด้วยโรคที่น่ารังเกียจ และมีกลิ่นเหม็นรุนแรงจากโรคท้องร่วงที่ท่านกำลังทุกข์ทรมานอยู่ ท่านนอนอยู่ในความเจ็บปวด, ความทุกข์ยาก, ความโดดเดี่ยว, และไม่มีผู้ดูแล

พระพุทธเจ้าและพระอานนท์ทรงต้มน้ำและอาบน้ำถวายพระภิกษุอาพาธนั้น ทั้งสองพระองค์ช่วยพยุงท่านขึ้นจากเตียงที่สกปรก และพาไปที่กุฏิที่สะอาด ทรงฉลองผ้าแห้งและสะอาดให้ท่าน เมื่อพระทิสสะรู้สึกสดชื่นทั้งกายและใจแล้ว พระพุทธเจ้าจึงทรงแสดงธรรมแก่ท่านเกี่ยวกับ "ความน่ารังเกียจของร่างกาย" (loathsomeness of the body), ความไม่เที่ยงของร่างกาย, และเกี่ยวกับ...

พระพุทธเจ้า (THE BUDDHA)

...นิพพาน. ดังนั้นพระทิสสะจึงบรรลุการรู้แจ้งและดับขันธเป็น พระอรหันต์ (arahant)

จากนั้นพระพุทธเจ้าจึงเรียกประชุมพระภิกษุทั้งหมดในอารามและแสดงธรรมแก่พวกเขา โดยตรัสว่าด้วย ความกรุณา (compassion) และเมตตา (loving kindness) อันแท้จริง พวกเขาจะต้องดูแลผู้ป่วยและผู้ที่ประสบทุกข์เสมอ

เรื่องราวขององคุลีมาล (THE STORY OF ANGULIMALA)

"พวงมัลลีนีมือ" คือสิ่งที่ผู้คนเรียกองคุลีมาล เพราะเขาเป็นฆาตกรชั่วร้ายที่สวมพวงมัลลีนี 'ที่ทำจากนิ้วมือเหยื่อ' ไว้รอบคอ

วันหนึ่ง ขณะที่พระพุทธเจ้ากำลังดำเนินไปบนถนน ชาวบ้านได้เตือนพระองค์ว่า ฆาตกรที่มีชื่อเสียงคนนั้นกำลังชும்รออยู่ข้างหน้า พวกเขาจะยื่นคโยให้พระพุทธเจ้าเสด็จกลับ แต่พระพุทธเจ้า "ก็เสด็จต่อไปอย่างเงียบ ๆ"

องค์ลีमारองจนกระทั่งพระพุทธรเจ้าเสด็จผ่านไป จากนั้นถือดาบและโล่ เขาเดินตามพระพุทธรเจ้าไป โดยตั้งใจจะปลิดชีพพระองค์ ไม่ว่าจะเป็นเดินเร็วแค่ไหน หรือวิ่งเร็วแค่ไหน องค์ลีมาก็ไม่อาจตามพระพุทธรเจ้าที่กำลังดำเนินด้วยฝีเท้าปกติทัน

ด้วยความหงุดหงิด องค์ลีมาตะโกนเรียก "หยุดนะ สมณะ! หยุด!"

พระพุทธรเจ้าตรัสตอบว่า "ตถาคตหยุดแล้ว องค์ลีมา มีแต่ท่านเท่านั้นที่ยังไม่หยุด"

ฆาตกรประหลาดใจกับคำตอบ และไม่เข้าใจความหมายแฝง จึงถามว่า "ที่ท่านพูดหมายความว่าอย่างไร?"

พระพุทธรเจ้าตรัสตอบว่า "องค์ลีมา ตถาคตหยุดแล้ว หยุดการใช้ความรุนแรงต่อสิ่งมีชีวิตใด ๆ ตลอดไป แต่ท่านยังไม่หยุด ท่านยังไม่มีความยับยั้งชั่งใจเลย"

ฆาตกรหยุดยืนอยู่กับที่ มองพระพุทธรเจ้าด้วยความยำเกรง และตระหนักถึงความหมายของ... (จบลงที่คำนี้)

อุปมาและแรงบันดาลใจ (PARABLES AND INSPIRATION) - หน้า 91

...ความหมายของ ถ้อยคำ นั้น พระพุทธรเจ้ากับฆาตกรจึงเสด็จกลับไปยังอารามด้วยกัน ซึ่งฆาตกรได้ขอและได้รับอนุญาตให้อุปสมบทเป็นพระภิกษุ

พระองค์ลีมาได้ดำเนินตามหนทางและปฏิบัติอย่างวิริยะอุตสาหะ แต่เช้าวันหนึ่งขณะที่ท่านออกบิณฑบาตในหมู่บ้าน ท่านถูกชาวบ้านที่จำพฤติกรรมชั่วร้ายของท่านในอดีตได้ ขว้างปาด้วยก้อนดิน, ไม้, และเศษหม้อ บาตรของท่านแตก ผ้าจีวรด้านนอกฉีกขาด และโลหิตไหลอาบศีรษะด้วยความทุกข์ใจ ท่านจึงไปเข้าเฝ้าพระพุทธรเจ้า ซึ่งพระองค์ตรัสให้ท่านอย่าท้อแท้ และกล่าวว่า อันที่จริงแล้วท่านโชคดีที่ได้รับผลกระทบที่ไม่ดีในอดีตด้วยวิธีนี้ แทนที่จะต้องไปชดใช้กรรมนั้นในนรกเป็นเวลานานนับพันปี

ในเวลาต่อมา พระองค์ผู้เป็นทีเคารพนี้ ได้รับการชี้แนะหนทางสู่การรู้แจ้งผ่านคำสอนและความเมตตากรุณาของพระพุทเจ้า จึงได้ บรรลุเป็นพระอรหันต์ (arahant) และ เข้าถึงนิพพาน (attained nirvana)

บทที่สิบเจ็ด: ความชรา, ความเจ็บป่วย, และความตาย (OLD AGE, ILLNESS, AND DEATH)

เมื่อพระชนมายุแปดสิบพรรษา ณ หมู่บ้านเวลูวะ (Beluva) ซึ่งเป็นที่ที่พระพุทเจ้าเสด็จไปจำพรรษาในช่วงฤดูฝน (Rains Retreat) พระองค์ทรงประชวรด้วยพระโรคหนัก ซึ่งไม่ทราบชนิดของโรค

เมื่อเห็นว่าพระพุทเจ้าประชวรหนัก มาร (Mara) ซึ่งไม่ได้รับกวนพระองค์มานานหลายปี ได้มาเข้าเฝ้าและกล่าวว่า "ถึงเวลาแล้วที่พระองค์จะบรรลุ ปรีนิพพานขั้นสุดท้าย (final nirvana)" พระพุทเจ้าตรัสตอบว่า พระองค์จะไม่ปรีนิพพานจนกว่าจะทรง "ได้รับความมั่นใจในความปลอดภัยสำหรับผู้ทีประสพทุกข์" จนกว่าพระองค์จะเห็นพระพุทศาสนา "เจริญรุ่งเรือง, เป็นที่ยอมรับ, และได้รับการประกาศอย่างกว้างขวาง" มารกล่าวว่า สิ่งเหล่านี้ได้เกิดขึ้นแล้ว และพระพุทเจ้า ผู้ทรงได้รับความพึงพอใจที่ได้ยินมารยืนยันว่าตนเองประสบความสำเร็จในการกิจของตน จึงตรัสกับมารผู้ชั่วร้ายนั้นว่า พระองค์จะบรรลุปรีนิพพานขั้นสุดท้ายในอีกสามเดือนข้างหน้า

มารจึงจากไป โดยรู้ว่าความชั่วร้ายจะยังคงอยู่ในโลก แม้ว่าพระพุทเจ้าจะทรงสอนหนทางสู่ความบริสุทธิ์แล้วก็ตาม มารรู้ว่าบางคน หรืออาจจะหลายคน, จะบรรลุการรู้แจ้งโดยการปฏิบัติตามหนทางของพระพุทเจ้า ในขณะที่อีกหลายคนจะไม่บรรลุการรู้แจ้งเพราะพวกเขาจะยึดติดและผูกพันกับความชั่วร้ายที่มารเป็นสัญลักษณ์

ในขณะที่พระพุทเจ้าทรงประกาศว่าพระองค์จะปรีนิพพานในอีกสามเดือนข้างหน้า แผ่นดินก็สั่นสะเทือน และ... (จบลงที่คำนี้)

ความชรา, ความเจ็บป่วย, และความตาย (OLD AGE, ILLNESS, AND DEATH) - หน้า 93 (IMG_1187.jpg)

...ของสายฟ้าก็ฟาดลงมาจากท้องฟ้า ภูเขาก็กังทลาย และเสียงฟ้าร้องก็ดังสนั่น พระอานนท์เห็นความปั่นป่วนนี้จึงทูลถามพระพุทธเจ้าว่าอะไรคือสาเหตุ พระพุทธเจ้าตรัสว่าถึงแม้พระองค์จะทรงเลือกที่จะมีชีวิตอยู่ต่อไป "เพื่อวัฏจักรหนึ่ง" พระองค์ก็ทรงเหนื่อยล้าดูเกรียนเก่าที่ผูกติดกันด้วยเชือก และได้ตัดสินพระทัยแล้วว่า จะดำรงชีวิตอยู่เพียงสามเดือนเท่านั้น พระองค์ตรัสกับพระอานนท์ว่า หนึ่งในโอกาสที่เกิดแผ่นดินไหวเช่นนี้ คือเมื่อพระพุทธเจ้า "สลัดทิ้งสภาวะแห่งชีวิตของพระองค์"

ข่าวอันน่าเศร้าทำให้พระอานนท์ตกใจและร้องไห้ ท่านทูลถามพระพุทธเจ้าว่าหลังจากการปรินิพพานแล้ว เหล่าสาวกจะหันไปหาใครเพื่อขอคำแนะนำและคำสอน? พระพุทธเจ้าตรัสตอบว่าสาวกได้เรียนรู้และได้รับคำสอนจากทุกสิ่งที่พระองค์ได้สอนแล้ว และตอนนี้พวกเขาควร "อาศัยการมีตนเองเป็นที่พึ่ง และไม่พึ่งพาผู้อื่น, ให้มีพระธรรมเป็นที่พึ่ง และไม่พึ่งพาอย่างอื่น"

จากนั้นพระอานนท์จึงทูลถามว่า สาวกเหล่านั้นควรแสดงความเคารพต่อใครหลังจากที่พระพุทธเจ้าปรินิพพานแล้ว พระพุทธเจ้าตรัสว่ามีสถานที่สี่แห่งที่สาวกผู้มีศรัทธาควรกระตุนความศรัทธา: คือสถานที่ที่พระพุทธเจ้าประสูติ, สถานที่ที่พระองค์บรรลุการรู้แจ้ง, สถานที่ที่พระองค์ทรงแสดงปฐมเทศนาในการหมุนกงล้อแห่งพระธรรม, และสถานที่ที่พระองค์จะบรรลุปรินิพพานโดยสมบูรณ์—คือ ลุมพินีวัน, พุทธคยา, เมืองพาราณสี, และกุสินารา ซึ่งเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์สี่แห่งในพระพุทธศาสนา

หลังจากสิ้นสุดฤดูฝน (Rains Retreat) และแม้จะประชวรอย่างหนัก พระพุทธเจ้าทรงใช้เวลาสามเดือนถัดไปในการดำเนินอย่างช้า ๆ และอย่างเจ็บปวดจากหมู่บ้านหนึ่งไปยังอีกหมู่บ้านหนึ่ง เพื่อแสดงธรรมแก่คณะสงฆ์และเรียกร้องให้พวกเขาปฏิบัติในหลักคำสอนที่พระองค์ได้สอนไว้ "เพื่อว่าศาสนานี้..." (จบลงที่คำนี้)

...คงอยู่ตลอดไปและสืบทอดไปเพื่อประโยชน์และความสุขของมหาชน"

เมื่อพระพุทธเจ้าเสด็จถึงเมืองปาวา (Pava) ในสิ่งที่กำลังจะเป็นวันสุดท้ายของพระชนม์ชีพ พระองค์ประทับอยู่ในป่ามะม่วงของช่างตีเหล็กนามว่า จุนทะ (Cunda) ผู้ซึ่งเตรียมอาหาร "ที่อ่อนนุ่มและแข็ง" และ สุกรัมัทวะ (sukaramaddava) ไว้ถวาย นักวิชาการยังไม่สามารถเห็นพ้องต้องกันถึงความหมายที่ชัดเจนของ สุกรัมัทวะ โดยบางคนเชื่อว่าหมายถึงเนื้อหมูอ่อนนุ่ม, และบางคนเชื่อว่าหมายถึงเห็ดที่ให้อาหารหมูกิน ไม่ว่าอาหารนั้นจะเป็นอะไรก็ตาม มันทำให้พระพุทธเจ้าประชวรอย่างหนัก ทำให้มีพระโลหิตไหลและปวดรุนแรง

ด้วยพลังของสติและสมาธิ พระพุทธเจ้าจึงสามารถระงับความเจ็บปวดไว้ได้ และพร้อมด้วยพระอานนท์ผู้เป็นอุปัฏฐากที่ซื่อสัตย์ ก็เริ่มออกเดินทางไปยังเมืองกุสินารา (Kusinara) ระหว่างทางพระพุทธเจ้าทรงหยุดพักใกล้ลำธารและตรัสกับพระอานนท์ให้ไปตักน้ำจากลำธารมาถวาย พระอานนท์กลับมาเมื่อเปล่าและกราบทูลว่าน้ำไม่สามารถดื่มได้ เพราะมันเป็นโคลนและขุ่น พระพุทธเจ้าตรัสให้พระอานนท์กลับไปตักน้ำอีกครั้ง และเมื่อพระอานนท์ทำตาม ก็พบว่าน้ำนั้นใสสะอาด ต้องขอบคุณพลังอัศจรรย์ของพระพุทธเจ้า

ด้วยพระเมตตา พระพุทธเจ้าทรงทราบว่านายจุนทะกำลังรู้สึกผิดและเสียใจ จึงตรัสกับพระอานนท์ให้ไปบอกนายจุนทะว่า ในชาติหน้าเขาจะได้รับผลตอบแทนที่ดี สองสิ่ง, พระองค์ตรัส, จะได้รับพรเหนือสิ่งอื่นใด: อาหารที่นางสุชาดาถวาย ซึ่งช่วยให้พระองค์ฟื้นคืนชีพจนสามารถบรรลุพุทธภาวะได้ตันโพบี, และ อาหารที่นายจุนทะถวาย ซึ่งนำมาซึ่ง ปรีนิพพาน (ultimate Nirvana) ของพระองค์

เมื่อเสด็จถึงป่าละเมาะนอกเมืองกุสินารา พระพุทธเจ้าทรงประทับลงเป็นครั้งสุดท้าย ตรัสให้พระอานนท์จัดเตรียมที่บรรทมให้พระองค์ โดยหันพระเศียรไปทางทิศเหนือ จากนั้นพระองค์ทรงจัดทำทางพระองค์เองใน...

ความชรา, ความเจ็บป่วย, และความตาย (OLD AGE, ILLNESS, AND DEATH) - หน้า 95 (IMG_1189.jpg)

... "ท่าสืห์ไสยา" (the lion position) ตะแคงขวา และเมื่อเห็นพระภิกษุอาวุโสรูปหนึ่งยืนอยู่ข้างหน้าและพั่ววอยู่ พระองค์จึงขอให้พระภิกษุรูปนั้นหลีกไป พระองค์อธิบายว่าเหล่าเทพเทวดาจำนวนมากได้มารวมตัวกันเพื่อเข้าเฝ้าพระองค์ และพระภิกษุอาวุโสรูปนั้นกำลังบดบังการมองเห็นของพวกเขา

จากนั้นพระพุทธเจ้าได้ส่งพระอานนท์ไปยังชาวบ้านแห่งเมืองกุสินารา พร้อมกับคำเชิญด้วยความเมตตาให้มาเข้าเฝ้าพระองค์เป็นครั้งสุดท้าย มีผู้คนจำนวนมากมาเข้าเฝ้าจนไม่สามารถมาทีละคนได้ และพระอานนท์ต้องขอให้พวกเขามาเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้าทีละครอบครัว

การกระทำด้วยความเมตตาครั้งต่อไปของพระองค์คือการเรียกประชุมคณะสงฆ์และตรัสกับพวกเขาเกี่ยวกับความเข้าใจและความเมตตาของพระอานนท์ พระองค์ตรัสกับพระอานนท์ไม่ให้ร้องไห้ ทรงย้ำเตือนพระอานนท์ถึงสิ่งที่พระองค์สอนบ่อยครั้งเกี่ยวกับ ความไม่เที่ยง (impermanence) ของสรรพสิ่งทั้งปวง และทรงรับรองพระอานนท์ว่าท่านทำดีมาโดยตลอด, เพียรพยายาม, และท่านจะหลุดพ้นจากตัณหาแห่งชีวิต ซึ่งเป็นห่วงโซ่ของอวิชชา

ต่อมาในคืนนั้น ปราชญ์พราหมณ์คนหนึ่งชื่อ สุภัททะ (Subhadda) ได้มาเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้าด้วยความหวังว่าอาจจะได้รับคำถามบางอย่างเกี่ยวกับ พระธรรม (Dhamma) พระอานนท์พยายามกีดกันไม่ให้สุภัททะรบกวนช่วงสุดท้ายของพระพุทธเจ้า แต่พระพุทธเจ้าผู้ทรงเปี่ยมด้วยความเมตตาตลอดกาล ตรัสให้พระอานนท์นำสุภัททะมาเข้าเฝ้า โดยพระองค์ได้สนทนากับสุภัททะอย่างอดทนและเจียม ง่าย ๆ และสามารถคลายข้อสงสัยของสุภัททะได้ ซึ่งหลังจากนั้นสุภัททะได้รับอนุญาตให้เข้าสู่ คณะสงฆ์ (Sangha) และบรรลุการรู้แจ้งในที่สุด

จากนั้นพระพุทธเจ้าทรงตรัสถามพระภิกษุที่มาชุมนุมกันห้าร้อยรูปว่า มีใครมีความสงสัย, ความเข้าใจผิด, หรือคำถามเกี่ยวกับเรื่องใด ๆ ของพระธรรมหรือไม่ทุกรูปนิ่งเงียบ และเมื่อพระอานนท์แสดงความประหลาดใจ พระพุทธเจ้าตรัสว่าไม่น่าแปลกใจเลย เพราะพระภิกษุทุกรูปที่

อยู่ในที่นี้ได้ก้าวเข้าสู่หนทางแล้ว, เข้าใจคำสอนของพระองค์แล้ว, และตอนนี้ก็มั่นใจแล้วว่า
จะบรรลุการรู้แจ้ง

ด้วยลมหายใจสุดท้าย พระพุทธเจ้าได้ประทานคำแนะนำสุดท้ายนี้แก่เหล่าสาวกของพระองค์:

"ความเสื่อมสลายมีอยู่เป็นธรรมดาในสังขารทั้งปวง ท่านทั้งหลายจงยังความรอดของตนให้ถึง
พร้อมด้วยความไม่ประมาทเถิด"

จากนั้น เมื่อพระพุทธเจ้าเข้าสู่ ปรีนิพพาน (parinirvana) ซึ่งเป็น นิพพานขั้นสุดท้าย (the final
nirvana) ดอกบัวก็โปรยปรายลงมาจากสวรรค์และปกคลุมพระวรกายของพระองค์

.....